

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 69. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1914. március 25

Felhívás előfizetésre.

Április elsejével új előfizetést nyitunk a Tiszántúltra.

Az után a hatalmas, gyönyörű beszéd után, melyben P. Bangha a keresztény sajtó jelentőségét olyan megragadó szavakkal mutatta ki, fölösleges volna nekünk ismételt hangszulyoznunk, hogy keresztény ember csak keresztény ujságot járathat.

Kelet-Magyarország egyetlen keresztény napilapja a

TISZÁNTÚL,

mely a milyen törhetetlenül ragaszkodik az ezeréves Magyarország ősi keresztény és magyar tradícióihoz, épp olyan mértékben minden ízében modern, eleven, jól értesült lap. Politikai iránya komoly, higgadt, minden szélsőségtől ment. Vezérgondolata: csak igazat írni, de az igazat mindig megírni. Soha olyasmit nem ír a

TISZÁNTÚL,

ami bárkinek erkölcsi érzékét sértené; ellenkezőleg, hirdetője és megvalósítója annak az elvnek, hogy a sajtó legyen az erkölcsi-ségnek legfőbb őre.

Maga dr. Bangha Béla nyíltan hirdette, hogy a

TISZÁNTÚL

ma a vidék legjobb katolikus napilapja, mely elevenség, változatosság tekintetében bármely más lappal kiállja a versenyt, erkölcsi színvonal és izlés tekintetében pedig valamennyi kereszténységtől távol álló sajtótermékeket messze felülmúlja.

Az egész keresztény Nagyváradhoz és Biharmegyéhez fordulunk: karolja fel állandó lelkesedéssel a katolikus sajtó ügyét, terjessze mindenki lapunkat, szerezzenek folyton új előfizetőket s ezzel tegyék lehetővé egy hatalmas, impozáns keresztény közvélemény kialakulását.

A TISZÁNTÚL
szerkesztősége és kiadóhivatala

A tekintély tisztelete.

A társadalmak nagy evolúciójában, a szellemi és anyagi erők mérkőzésében döntő szerepet játszik az erkölcs, a jellem.

A világtörténelem bizonyítja, hogy a nemzeteket egyes kiváló egyének vezető befolyása tett nagygyá, erőssé. Ezek a vezérek, a nemzeteknek ezen óriásai, emberek voltak; születtek és meghaltak mint más; de míg éltek, és dolgoztak embertársaik szemében oly nagy alakok voltak, hogy tanácsaikat, rendelkezéseiket a nép, a nagy tömeg vakon követte. És mi volt a varázsszerük? Semmi más, mint a jellemük. Egész emberek voltak. Szavuk volt az igazság, cselekedetük az erély, a megfontolás, az elszántság, céljuk a nemzet, a haza boldogítása. Nem önző célokért éltek, lelkeiket magasabb ideálok hevitették. Ezért nyerték meg népek szeretetét, ezért követte őket a tömeg vakon, s áldozott értük vért és életet. Ők pedig cselekedtek, s merész, nagy alkotásaikat feljegyezte a történelem. Manapság nem így van. Ma is megszületnek a nemzetek nagy vezérférfiai, kiknél nem hiányzik a vezetéshez szükséges ész, tehetség, erő... a tömeg felkapja, egy ideig követi, támogatja, aztán ott hagyja, és követ másikat, harmadikat, sokat. Mert ma nagyon sok vezér akad, s a nagy tömegeből követők.

A mai vezéralakoknak nincs tekintélyük, azért nincs, mert legtöbbje „akarnok”, aki érzi magában a vezető képességet, de akiben a felsőeség nép nem látja az egész ember ideálját, aki hogy maga vezethessen,

vezértársai fogyatkozásait fedi fel, aki nem az egész nemzet jólétéért, hanem önző anyagi vagy hatalmi célokért küzd, s a tömeg, mely benne kezdetben a nagy, a követendő vezért látta, s hozsannát zengett neki, megismerve fogyatkozásait — elhagyja, többé nem tiszteli, nem lelkesedik érte.

Igy állunk a mai társadalmi élet minden terén, ott, hol vezetésről van szó, egész a magas kormányzó körökig, hol erkölcs és jellembe vágó perek vetődnek felszínre s durva dulakodás támad a vezetés körül. Nincs tekintély s a tekintélynek nincs tisztelete.

A magyar nemzetnek öröklött betegsége a pártviszály. A „ki a legény a csárdában”? féle virtuskodás sok szomorú napokat hozott a nemzetre.

Itt a baj forrása, ezen kellene és talán lehetne segíteni, míg nem késő!

En itt is legalól keresem a baj okát, a családban, a nevelés körül.

Sajátszerű jelenség, hogy a serdülő ifju- és leány-gyermek ma, a nagyok társaságában épen olyan (sőt néha vezető) szerepet játszik, mint a szülők; az idősebbek — a felnőttek cselekvéseit bírálják, ítéletet mondanak felőlük. A pelyhedző állu ifju diákocskák idős, öreg bácsikkal vitatkoznak és önérettel követeli saját véleménye elfogadását. S ha a család ifju nemzedéke jelenlétében, a szülők elég tapintatlanok, — a gyermekek tanítóinak vagy tanárainak eljárását — esetleg foglalkozási esetét — bírálat tárgyává tenni, a gyermekek védekezése körül ki győztesen a vitából s a tanító

Megnyílt az új harisnya és keztyűáruház Rákóczy-ut 7 szám
Szt. István palota.

Kötött és szövöttárúk, trikók, svetterek, jáger alsók, gyermek kabátok. Dús választék olcsó árak folytonos újdonságok.

vagy tanár szereplése lesz lesajnálva. A család kisebb, talán középiskolába járó csemetéje össze perel, a nála 4-5 évvel idősebb testvérével; a szülők megítélik a per tárgyát s tapintatlanul a becézett kisebbnek adnak igazat. Milyen helyrehozhatatlan pedagógiai botlás!

Az idősebb iránt való tisztelet egyszer s mindenkorra ki lett öltve a kisebb lelkéből. A régi gyermek korban nem volt szabad részt venni a felnőttek társaságában. Tanítóink vagy tanáraink eljárását nem volt szabad bírálat tárgyává tenni, a szülők felelete az volt: „Jól tette, az Isten áldja meg érette.” Ha nagyobb testvérünkkel vitáztunk, az volt az utasítás: nénéddel vagy bátyáddal ne perelj.

Az iskolából kikerült ifju, ma az utcán nem ismeri meg volt tanítóját, tanárját; s ha megismeri, kalapját nem levéve, csak kezével érintve köszönti: „jó napot” vagy „van szerencsém”-mel.

A fiatal kezdő ügyvéd, az érdekekben már megöszült bíró eljárását, észrevételét arrogánsan megkritizálja, s gyakran gunyos, s tiszteletet nélkülöző módon replikáz védő társa támadásaira.

Közgyűlésen, nyilvános tárgyalásoknál, szerepléseknél, a fiatal kezdő szónok nem tanusít elég szerénységet s a vitatkozásoknál, sőt társadalmi összejöveteleknél, a barátságos fehér asztal körül sem érzi kötelezve magát az idősebb iránt való tiszteletadásra, előzékeny figyelmességre.

A tekintély tisztelete ifjuságunknál kiveszőben van.

Képességérdem, élettapasztalatok, a mai ifjuság előtt nem jönnek számításba; az egy pályán működők között teljes jogegyenlőség uralkodik. Mint a példabeszéd mondja „a csirke többet akar tudni a tyuknál.”

A baj másik oka már bonyolultabb. Ez a „szincerizálás” az idősebbnek pajtáskodása a fiatalsággal, mely sokszor kezdődik az iskolában, a diák és tanár között, folytatódik a közpályán a hivatalfő és alantos közegei között. Ha valahol, itt ellehet mondani: hogy az idősebb lehet kártárs, de cimborá soha. Ahol ily viszony fejlődik ki, ott hiba van. A nepotizmus, a protektio a melegágya az ily viszonyoknak, hol a köteles függést a pajtáskodás, s a fegyelmet a cimboraság lehetetlenné teszi: tekintélyről, a kor tiszteletéről pedig szó sem lehet.

Nos, menjek tovább? A legfelsőbb szereplési téren, a törvényhozásnál van kor és tekintély tisztelet...? Vagy ide nem a mai társadalom neveli az ifju honatyákat? És csak a kiváló tehetség és képesség juttatja őket e kiváló helyre? És a pajtáskodás a cimboraság s a vele járó gyarlóságok nem kapcsolódnak-e itt is? a diszes kiváltságos állásról?

Nem lesz-e egyszerre világos előttünk, hogy miért merülhetnek és játszódhatnak le a törvényhozás házában erkölcs és jellembe ütköző botrányok s bíróságnál befejeződő pörök, becsületsértések, panamák? nem lesz-e megmagyarázva nagy-

jaink egymás ellen folytatott ádáz személyi torzskodása?

Nincs tekintélytisztelet?

A család és iskolának ismét fel kell venni a munkát; ismét nevelnie kell a gyermekeket elsősorban a szülői, testvéri szeretetre, tiszteletre, aztán az idősebbnek a kor és tekintélynek tiszteletére. Mert ha az ifju nemzedék ez erényt továbbra is nélkülözni fogja s ennek hijjával lép a cselekvés terére, a gondviselés hiában ad nekünk nagy embereket, vezéralakokat, az egymással való versengésben és egymás lekicsinylésében a nemzet fog szenvedni és összeroskadni.

T.

Ujabb engedmény a horvátoknak.

Zágrábból jelentik: Állítólag feltétlenül hitelt érdemlő forrásból a következő értesüléseket szerezte a Novisti: Biztosnak tekinthető, hogy a tengerpart kisajátításának kérdése Horvátországra nézve kedvező módon fog megoldásra jutni.

Báró Skerlecz bán Budapestre utazott, hogy ezt az ügyet több más függő kérdéssel együtt végleg elintézzé. Budapesten a szerb-horvát koalíció több képviselője is tanácskoznia fog e részben a magyar miniszterelnökkel, esütörtökön pedig dr. Lorkovics, a felirati bizottság előadója zárszavában részletesen fog nyilatkozni a kisajátításról és a többi függő kérdéssről, amely nyilatkozattal a bán azonosítani fogja magát.

A horvát tartománygyűlés elé autonóm törvényjavaslat fog kerülni a tengerpart kisajátításáról s ennek a javaslatnak rendelkezései arra irányulnak, hogy a horvát autonóm hatóságoknak megfelelő befolyás és hatáskör biztosítsák a tengerpart ki-

EMLEK EGY FELVIDÉKI KIS VÁROSBÓL.

Irta: Hilf László.

... Szép lila tintával kellene írni ezeket a sorokat. Halvány lilával, mert ilyen színű ködbe burkoltan szállnak felém azoknak a napoknak emlékei, melyeket odafen, a felvidéki kis városban töltöttem. Kicsi, sáros, ócska házu város az, ahol három édes-kinos hónapot keresztül örültem és szenvedtem. Olyan kicsi szűk városka, hogy még egy rövid sétatér sem fért el eddig benne. A fák, akác és nyárfák rendetlenül kusznak egymás mellett a keskeny utcákon, ahol azonban gyönyörű szép leányok és asszonyok sétálnak.

Mert a város leányai és asszonyai nagyon szépek. A szemükben félig kiegétt tűz villámlik valami elalvó félben levő vágy a dél, vagy az egészen hideg évszak után. Mintha mindegyik utra készülné, mintha itt szeretnék hagyni a várost a magas, hideg és disztelen hegyeket, a kopott, megszelt házakat. Ezek a lányok és asszonyok szeretnének lefele menni az aranyos napsugaru alföld felé, le a tenger kékfényű partjaira. Vagy fel északra, a hol a folyókon örökös jégpáncél van, a háztetőket pedig mindig hó borítja.

Csak nem itt maradni, a hol sokáig tart a tél, de a nyár melegét minden nap lehűti a jeges eső. Csak elmenni a virágok, vagy a fagy birodalmába.

... Sok éve már, hogy a vonat azért indult el velem, hogy ott letegyen. Szomorú emberek tántorgását kellett kikerülni, míg a szállodához értem. Nagyon csendes márciusi éjszaka volt az. És ez a csend jól esett az én gyászomnak. Mert nagyon nagy gyászom volt akkor. Budapest forró-szép életét, a mit ott hagytam, gyászoltam...

... De Erdey Elemér felesége nagyon szép asszony volt. Pesti asszony. Művelt hölgy, a ki csak a fia, Pibi kedvéért tűrte a kisváros csöndjét. És olvasott sokat...

Erdey Elemér pedig a megtestesült finomság volt. Szinte nőiesen finom. Sokat mosolygott és csak egyiptomi cigarettát szivott. Mindig azt.

— Jöjjön el Vili holnap. Szedjük rendbe a kertet — mondta egy áprilisi erte Erdey. A feleségem nagyon szereti a virágot, de minden tavasszal másféllel akarja teleültetni a kertet. Tudja, olyan sok színű, tarka összevisszaságban elhelyezett cruppokba piros, lila, sárga meg fehér virágokat. Ilyenek kellene Mártának. És illatos legyen mind. Magának van

érzéke ilyesmihez, írja össze, majd én meghozatom Pestről a magvakat.

Aztán lassan hozzá tette — Szegény Márta. Budapestet hagyta ott. Ennyit csak megtehettek neki kárpótlásul.

Azt nem mondta, de már akkor régen tudtam, hogy kerüli a feleségét. Hogy miért? Talán azért, mert mind a ketten pestiek voltak és már hét éve házások. Más ok nem volt. Nem lehetett, mert Mártha szép volt és finom mint egy romantikus német költemény. Tudtam mindjárt második nap a megérkezésem után, hogy Mártha sokat sir, de nem panaszkodik, mert még mindig imádta az urát. A fiát, az öt éves Pibit pedig bálványozta.

Erdey Elemér inkább a kis, füstös kávéházban, vagy a vasuti vendéglő fehér abrosza mellett ült. Nem ivott csak cigarettázott és bámulta a füstöt. Meg a távolból jövőket, az idegen tájakra menőket. Vagy beszélgetett, ha volt hozzá való társasága. Csak haza nem ment. Csak éjjel körül. Meg ebédelni.

Erdey Elemér kerülte a feleségét, pedig az nagyon szerette még mindig. És Márta sokat sirt, mert nagyon boldogtalannak érezte magát...

... Másnap kész volt az összeállítás. Még a tervrajzot is megcsináltam. Erdeynének na-

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb tisztelet teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

terjedésének megjelölése körül és abban a tekintetben, hogy mely parti területek tartoznak a kisajátítandók közé. A magyar főrendiházban azután a magyar kormány részéről megfelelő nyilatkozat fog történni, mert a magyar kormány nem akar Horvátországgal újabb alkotmánykonfliktust előidézni.

A kisajátítási törvény végrehajtási rendelete oly módon lesz szövegezve, hogy abban Horvátországnak követelt jogai teljes mértékben elismerésre fognak találni.

AZ ÁLLAMOSÍTÁS.

Készen van az általános terv.

Legközelebb a Ház elé kerül.

Kétségtelen, hogy az egész országot ma legjobban a közigazgatás nagy reformja, az államosítás érdekli. Eddig erre a nagyjelentőségű dologra vonatkozólag egyáltalán semmit, vagy csak nagyon kevés információt tudott szerezni a nagyközönség. Most aztán nyilvánosságra jutott az „Alkotmány” útján a reform általános része, melyből a következőket adjuk:

A közigazgatást — amint a javaslat indokolását hangsúlyozza — államosítani kell, mert csak ezen az úton biztosítható a modern közszükségletek ellátása. A közigazgatás — ugymond — nem alkotmányvédelem, sőt az az indoklás főargumentuma, hogy modern és szabad államban a közigazgatásnak az alkotmányvédelem nem is lehet feladata. Ez okból a vármegye alkotmányjogi és politikai szerepét elejtik teljesen és csak a forma kedvéért hagyják meg a teljesen átalakított felirati jogot.

A törvényhatósági bizottságot átalakítják, ugyszólván megszüntetik, annyira megszüntetik a hatáskörét a szorosán vett közigazgatási kérdésekben is. A közigazgatás sulypontja a megyékről a járásokra és köz-

ségekre megy át, amelyek kisebb körzeteket képviselnek.

A tisztviselőket — az alispántól a községi jegyzőig — kinevezik, a vármegyék tisztviselőválasztójoga megszűnik. A közgyűlés formálisan megmarad ugyan, de csak véleményező és tanácskozó testület lesz.

A közgyűlés tagjainak számát is leszálítják, az egyes megyék, jobban mondva „közigazgatási kerületek” nagysága szerint 80—100—150 tagból fog állani a törvényhatósági bizottság létszáma. A közgyűlésnek ezután is lesznek virilista tagjai, a virilizmust fentartják, de a virilistákat is választani fogják, mint most a fővárosban.

A vármegyei választók listáját is más alapon állítják össze. A törvényhatósági közgyűlésnek hivatalból tagjai lesznek a megyei tisztviselőknél és a községi előjáróságok tagjain kívül a törvényszék elnöke, a kir. ügyész, a járásbíró, a járásvezető, az ügyvédi kamara elnöke, a pénzügyigazgató, a tanfelügyelő és a megyebeli országos képviselők.

A megyék élén a kinevezett alispán fog állni, akit csak a kormány vonhat felelősségre intézkedései miatt. A főispáni intézményt fentartják, de 4—5 megyének „kerületnek” lesz egy főispánja, aki általános felügyeletet gyakorol és akit különleges jogokkal is felruháznak, mint Poroszországban az Oberpräsidenteket. A tisztviselőket esküt fognak tenni arra, hogy a kormány rendelkezéseinek mindenben engedelmeskednek; ezt az eskümintát különösen hangsúlyozza. A fegyelmi jog a közgyűlésről átszáll a kormányzat hatáskörébe.

A mai közigazgatási bizottságot megszüntetik és ehelyett ugynevezett megyei tanácsot állítanak fel; ez 10—16 tagból fog állni, akiket a közgyűlés tagjaiból választanak. Ez gyakorolja az alispán elnöklétével az általános közigazgatási felett a felügyeletet. A járási főszolgabírók hatáskörét, jogkörét is megnagyobbítják, kiterjesztik.

A járási közigazgatásban ugynevezett járási bizottságokat szerveznek: ezek a községi költségvetések, számadások ügyeit intézik el, különböző jogi személyek, pl. a hegyközségek, urbéresék, a gazdaközönség vagyonekezelését, gazdálkodását felülvizsgálják, a járási ügyeket adminisztrálják, a já-

rási pótadókat, járulékokat beszedik és felhasználják a főszolgabírók ellenőrzése mellett. Az Alföldön a tanyai közigazgatást léptetik életbe a tanyai községek formájában. Azonkívül az egyes községek alapjaiból, pénzvagyonából járási takarékpénztárakat szerveznek. A járási bizottságok tagjait maguk a járás községei választják és a bizottság a járás egészét érdeklő művelődési, utügyi, gazdasági kérdésekben határozhat.

A községi jegyzőket is államosítják s azokat a belügyminiszter fogja kinevezni és a községi ügyvitel átformálásával nagyobb hatáskörhöz jutnak. Ők lesznek ezután korlátlan vezetői a községek adminisztrációjának.

A megyék mai területi beosztását megtarthatják, de több kisebb megyét egyesíteni szándékoznak. Így például: Győrme gyét Mosonnal, Komáromot Esztergommal, Turócot Zólyommal, Liptót Arvával, Bereget Ugocsával, Csongrádot Csanáddal, Háromszéket Brassóval, Udvarhelyt Kisküköllummel, Fogarast Nagyküköllummel, amely esetekben az elnevezésben a kettős név érvényesülne.

A közigazgatás államosítása kapcsán az árvaszékeket is reformálni fogják. Az eddigi árvaszékek helyett annyi árvaszék lesz, ahány járás van.

Az árvaszékek központja a megyei székhelyen lesz az eddigi elnök főnöksége alatt. Ennek az lesz a természetes következménye, hogy az árvaszéki ülnököket a melléjük beosztott hivatalnokokkal egyetemben helyezik a járásokba, az illető főszolgabíró mellé, hogy az alá tartozó községekkel érintkezve intézzék az árvaügyeket.

Igy említjük meg azt is, hogy a közigazgatási tisztviselők számára külön szakvizsgát statuálnak.

A közigazgatás államosításával a kormány — minimum száz millió megyei pénzhez jut: ugyanis a megyei és községi tisztviselők államosításával felszabadulnak a megyei tiszti és jegyzői fizetés- és nyugdíjalapok. Ezek az államosítás után, amikor a tisztviselők az állami költségvetés terhére fogják élvezni illetményeiket, elvesztik rendeltetésüket és az állam rájuk teszi a kezét, azon a címen, hogy az államosítással

gyon tetszett. Május közepén minden készen állott. Vártuk, hogy az elvetett mag kikeljen és virágozzon.

Mártha sokszor mondta.

— Nyári alkonyatkor jó lesz Pibivel elbeszélgetni. Illatok és homályba burkolt színek tengerében. Délután jó lesz majd szép könyveket olvasni és könnyes szemekkel ide álmodni a más évek Sorrentóját...

Nagyon vártuk a virágok fakadását.

A barackfa virága már régen lehullott, mikor az orgona illata lassan, finoman megülte a kertet. Mártha asszony nagyon boldog volt. — Nem sokára jön a rózsák, meg a ciklámen, azután a szegfű... a vanília, a pompás orchidea.

Lehajtotta a fejét.

— Azután megint a csunya, szeles, sáros ősz... a tél.

Pibi sirva fakadt. Kicsiny karjaival átfonta Mártha térdét:

— Anyuka sokat sir. Sokat sir, mert papa a barátaival kávéházba megy és akkor nincs kert, ha tél van. Nem kell a csunya tél. Akkor Pibi is sir, ha a tél jön.

Juniusra a kert olyan volt, mint egy virágos bolt kirakata. Mártha asszony mindig ott volt. Simogatta az illatos, színes szirmokat,

beszélgetett a karcsu levelekkel és egy-egy csipelve elreppenő madár után sokáig utánanézett.

Pibinek homokos játszó helye volt. Órák hosszáig eljátszott csak mikor Mártha nagyon csendben ült futott hozzá, megcirógatta kezét, leszakított egy kinyílt virágot.

— Anyuka, nézd milyen szép színe van. Ugy-e az piros? Az ég pedig kék. Ugy-e anyuka kék az ég? Szagold meg milyen jó szaga van ennek a piros virágnak. Pibi nagyon szereti anyukáját...

Mártha sok szomorúságu valami részvét felét ébresztett fel a gyermek lelkében. És azt hitte, ha sokat csacsog, elmúlik az anyja bánata és mosolyogni fog.

... Már minden virág kinyílt, mikor Pestről levél jött. Patya, Mártha huga és a völegénye Ali jelentették, hogy feljönnek látogatába. Az asszony nagyon örült. Pesti levegőt fognak hozni magukkal. Beszélni fognak az ismerősökről, az utcákról, színházról. Nem is gondolt másra, csak arra, hogy egy hétig mindig lesz mellette valaki, aki őtet nagyon szereti, a huga.

Pibi a napokat számolta.

— Hányszor fekszünk le addig mig Patya néni meg Ali bácsi megjönnek?

— Hétszer kis fiam...

— Ötször Pibi, csak légy jó.

Pénteken egész nap ezt kiabálta Pibi:

— Anyuka, Vili bácsi! Már csak egyszer fekszünk le és Patya néni itt lesz. Hoznak sok-sok játékot nekem.

Rögtön hozzátette:

— Ugy-e anyuka megmutatjuk Ali bácsinak a kertet?

Mártha szíve nagyot dobbant. Igen ez a kert eltakar mindent. Idejönnek le mindig beszélgetni és akkor elfelejti, hogy ő nagyon boldogtalan. Ezek a virágok nem fogják megengedni, hogy panaszkodjon. Az illatok és a sokféle színök megerősítik őt. A pestiek nem fogják megtudni, hogy ő három év óta mennyit szenved. Hogy Elemér inkább a kávéházban ül, minthogy korán hazajöjjön őt meg a kis édes, okos kis Pibit megcsókolni. Ezek a rózsák majd szép hazugságokat sugnak neki. Hazug, de szerelmet és boldogságot hazudó szavakat. Mert miért érezze Patya völegénye az ő nyomorúságát. Hiszen ők mindig csak kacagni látták a Mártájukat...

Pibi nagyon csudálkozott.

— Anyuka most miért sir? Nincs most hó és Patya néni holnap jön Pestről. Sok-sok pusztit hoz nagyanyukától...

TELEFON 10-70.

LIFT.

TELEFON 10-70.

MODERN FOTOGRAFIA

DAJKOVITS

SPECIALISTÁJA

Nagyvárad.

Sas-palota.

átveszi az állam a fizetés és a nyugdíj el-
látási kötelezettségeket.

A fent elmondottak képezik az állami-
javaslatának főbb vonásait. A ja-
vaslat már kész is van és legközelebb a
Ház asztalára kerül.

Nem adják el a Pável-fürdőt.

A miniszter döntése.

Hónapokon keresztül foglalkoztatta a
helyi sajtót a megboldogult Pável püspök
hagyatéka. A nemeslelkű püspök tudvalevő-
leg unokaöccsének Pável Mihálynak és a
Gera kiskorúaknak hagyta az aknaszlatinai
sósfürdőt.

A csaknem az ország határán lévő fürdő
kezelése igen nagy nehézségekbe ütközött,
ugy hogy e miatt kénytelenek voltak a fürdő
értékesítéséről gondoskodni. Évekig tartott
az eladás feletti tanácskozás és kísérletezés,
míg végre akadt egy alkalmas vevő *Brez-
nóczy János* és felesége személyében.

Breznóczyék hajlandók voltak a fürdőt
megvásárolni és már az adás vételi szerző-
dés megkötéséről tárgyaltak, mikor *Gera*
Sándorék bejelentették, hogy a másik örök-
ös, Pável Mihály ismeretlen helyen tartó-
dik.

Nehogy azonban az adás-vétel meghiu-
suljon, Biharvármegye árvaszéke a távol-
levő Pável Mihály részére gondnokot rendelt
ki s ennek hozzájárulásával megkötötték az
eladásra vonatkozó szerződést.

A fürdő eladásáról Pável Mihály, aki
Berlinben műegyetemi hallgató volt, a *Ti-
szántúl* hasábjairól értesült és nyomban je-
lentkezett. Azonnal ügyvédet bízott meg és
megtámadta a jóváhagyó árvaszéki intézke-
dést.

... Mártha most még jobban megszerette
a dus virágu kertét. Holnap jönnek, meg a
pestiek és Mártha már előre örült, hogy a
kert, az ő aranyos illatos szép kertje, elfogja
takarni a három év bánatát...

Pibi lázasán várta az estét, hogy lefeküd-
hessen. Hogy muljon el már az az „egyszer
fekszünk le” is.

Mártha délután még egyszer körül gereb-
lyéztette a kertét. A hervadt virágokat letépte
és kiszedte a zöld levelek közül a fonyadt,
sárga leveleket. A kert, hogy a holnapi nap-
sugarakban minden szírom pompázzon, szik-
rázzon, hogy az illat kábitóbb legyen mint
máskor. Akarta, mert félt, hogy a könnyek el-
árulják, ha a kert, a virágok nem parancsol-
nak rá.

És a kert gyönyörű volt, mintha messze
Indiából lopták volna ide...

... És ne vigy minket a kísértetbe,
de szabadíts meg a gonosztól, Ámen. Édes jó
Istenke engedd meg, hogy Patya néni és Ali
bácsi szerencsésen érkezzenek meg. Álmodj
szépeket édes jó anyuka.

Pibi még sokáig csacsogott a holnapi nap-
ról és csak akkor tudott elaludni, mikor Márta
is lefeküdt.

A közigazgatási bizottság tekintettel arra,
hogy Pável Mihály jelentkezett és nagy-
koru ember, megváltoztatta az árvaszék in-
tézkedését és kimondta, hogy Gera Sándor
csak a saját részét adhatja el, ellenben
Pável Mihály örökrésze érintetlenül ha-
gyandó.

A közigazgatási bizottság határozata el-
len Gera Sándor fellebbezést adott be és
igy az ügy a belügyminiszter elé került,
honnan most érkezett le a legfelsőbb
döntés.

Gera Sándor felebbezésében azzal érvelt,
hogy neki jogában volt a fürdőt eladni,
mert a megboldogult püspök ajándékozási
szerződésében úgy rendelkezett, hogy Gera
Sándor Pável Mihály nevében is eladhatja
a fürdőt. Ezenkívül azt is felhozta, hogy
Pável Mihály ujabban is adott részére meg-
hatalmazást a fürdő eladására. A néh. Pável
Mihály püspök meghatalmazása azonban
csak Pável Mihály kiskorúsága tartamára
szólt, tehát most már érvényét veszítette.
Az örökös Pável Mihály pedig azt állítja,
hogy nem adott meghatalmazást Gerának.

A miniszter Pável Mihálynak adott
igazat és döntésében kimondta, hogy Gera
csak a saját részét adhatja el a fürdőből.
Ha azonban mégis tudná igazolni a Pável
Mihály ujjab keletű meghatalmazását, akkor
forduljon a polgári bírósághoz és majd an-
nak döntése után hozhatnak újabb intéz-
kedést.

Ezzel az intézkedéssel tehát a fürdő
eladása lehetetlenné lett, mert ha a tulajdon-
jog egy részét meg is szerzik, kizárólagos
rendelkezési jogot a vevő nem szerezhethet. A
miniszteri határozattal Pável Mihályék el-
érték céljukat s most nyugodtan várják a
pert, melyet Gera indított ellenük.

Ha Gera Sándor perelni fog, ők vé-
deni fogják magukat. A pert azonban ki-

Akkor Erdey is hamar haza ment.

... Soha sem dult olyan nyári zivatar
abban a kis városban mint azon az éjszakán.
Sűrű, nagyszemű jégeső esett, villámlott és a
szél sirt, bömbölt, zugott. A szomorú akácokat
és nyárfákat egymásután döntötte le a sárba.

... Mártha fogvacogva, fázva remegett
az ágyában. Féltette a kertjét. Félt, hogy a
zivatar elpusztítja és a csupasz rózsafák és
szíromtalan virágszárak nem tudják elfojtani
panaszát. Ajkai cserepesek lettek, a láb gyö-
törte. Zokogott...

... Patya és Ali verőfényben, arany nap-
sugárban érkezett meg. A levegő már felmele-
gedett. Csak a kicsavart fák mutatták, hogy
az éjszaka itélet idő volt.

És még valami. Erdeyék kertje. Egyetlen
virág nem maradt meg épen. Mindet leverte a
jég, mindet megfojtotta a bömbölő szél...

... Mártha és Pubi egy hét mulva el-
utaztak.

A kert elpusztult és Márhát hazavitte a
huga...

zártnak tartják, mert semmiféle alapja
nincs.

A fürdő tehát továbbra is megmarad
fürdőnek, még pedig a jelenlegi tulajdono-
sok kezében.

A nagyvárad vasúti üzletvezetőség

Már intézkedett a minisztertanács.

A vasúti üzletvezetőség tudvalevőleg ez
évi augusztus 1-én kezdi meg működését.

A várossal létrejött szerződés szerint, a
m. kir. államvasutak nagyszabású palotát
emel a város által a vasutállomás mellett át-
bocsátott területen. Mig a palota felépül, de
legfeljebb 3 évig, a város gondoskodik hiva-
tali helyiségről, évi 20000 korona ellenében
s e célra kibérelte a város a Gerliczy-utca
közeliében levő három épületet.

Az üzletvezetőség felállítására különben
az államvasutak igazgatósága megtette az
összes intézkedéseket s azokat már a kor-
mány is jóváhagyta. Megállapították azokat
a vonalakat, amelyek a nagyvárad üzletve-
zetőség hatáskörébe fognak tartozni; egyben
pedig már el vannak intézve a személyi
ügyek, hogy kikből fog állani a nagyvárad
üzletvezetőség.

A városi tanács tegnap, kedden d. e.
tartott rendkívüli ülésében foglalkozott a
Nagyváradon felállítandó államvasúti üzlet-
vezetőség kérdésével. A polgármester ismer-
tette a tanács előtt, hogy az államvasutak
elnökigazgatójánál tett látogatás alkalmával
Tolnay Kornél elnökigazgató tudomására
hozta, hogy a múlt hét szombatján megtar-
tott minisztertanács a nagyvárad üzletve-
zetőség felállítása tekintetében egész terjedel-
mében magáévá tette az államvasutak igaz-
gatóságának a magyar királyi kormányhoz
tett előterjesztését, vagyis jóváhagyta a Nagy-
várad üzletvezetőségnek egy területi, mint
személyzeti szervezését.

Az üzletvezetőség tisztviselőinek és al-
kalmazottainak kinevezése április hó 1-ső
felében meg fog történni s az üzletvezetőség
folyó évi augusztus hó 1-én meg is fogja
kezdeni működését.

Ez alkalommal foglalkozott a tanács az
ide helyezendő államvasúti tisztviselők és
alkalmazottak lakás szükséglete kielégítésé-
nek kérdésével is. Miután körülbelül 180
nagyobb család tisztviselő és alkal-
mazott lesz az üzletvezetőséghez kinevezve,
illetve ide helyezve, a városi tanácsnak er-
kölessége az ide helyezendő tiszt-
viselők részére minden lehető és szüksé-
ges felvilágosítást, utbaigazítást megadni.

A városi tanács ezen üléséből felkéri
mindazon háztulajdonosokat, akiknek házá-
ban f. évi aug. hó 1-ére megfelelő lakások
üresednek, hogy ezen körülményt az állam-
vasúti tisztviselőkkel leendő közlés végett
Heringh Sándor tb. aljegyzőnél (Városháza
I. emelet 5.) bejelenteni sziveskedjenek, aki
a szükséges értesítéseket úgy az állam-
vasúti tisztviselők, mint a jelentkező ház-
tulajdonosok részére megadja.

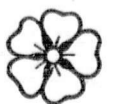
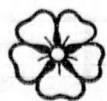
Győződjön meg róla, hogy a

Kolozsvári „Kristály” Gőzmosógár

FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.

Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.

FONTOS! Nagyvárad fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

Jelölések a tisztujításra.

A kandidáló bizottság és a munkapárt értekezlete.

A csütörtöki általános tisztujításra a városházán minden vonalon megtették az előkészületeket.

Nagyvárad város kijelölő választmánya tegnap délelőtt értekezletet tartott a városházán, amelyen az egyes állásokra megejtették a jelöléseket.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt dr. Hoványi Géza, dr. Adorján Emil, dr. Medvigy Gábor, dr. Moskovits József, Reismann Mór és dr. Mihelfy Lajos tagok voltak jelen az értekezleten.

Azokat, akik az egyes állásokra egyedül pályáztak, természetesen jelölték.

A többi állásokra nézve, amelyekre többen pályáztak, a következőket jelölték:

Az *alügyeszi* állásra az összes pályázót: dr. Dóri Istvánt, dr. Némethy Ferencet, dr. Tóth Ferencet és dr. Zilahy Gusztávot jelölték.

Az *árvaszéki* elnökhelyettesi ülnöki állásra marad Nizsalovszky Sándor az egyedüli jelölt, mivel ugy Vince Béla és Vay Zoltán pályázatukat ezen állásra visszavonták.

Az *árvaszéki ülnöki* állásra jelöltettek: dr. Poynár Dezső, Nemes Gábor, Vay Zoltán; — nem jelölték Bereczky Ferencet. Vincze Béla ezen állásra beadott pályázatát is visszavonta.

A főpénztári *ellenőri* állásra Altnöder Vincét és Losonczy Gábort jelölték; Klemens Pétert nem jelölte a választmány.

Az *alkapitányi* állásokra az eddigi négy alkapitányon kívül, az öt új pályázó közül négyet, Fluck Ferencet, Kolontáry Jánost, Ehrlich Imrét és Tormássy Dezsőt jelölték; Vass Árpádot azonban nem jelölte a választmány.

Ezeknél az állásoknál a következőket kandidálta egymással szemben:

Egely Alajos—Kolontáry János,
Bartha Béla—Fluck Ferenc,
Mezey Gyula—Tormássy Dezső,
dr. Dayka Endre—Ehrlich Imre.

A *fogalmazói* állásokra mind a kilenc régi fogalmazót jelölték; az új pályázókat azonban nem jelölték.

Az ujonnan rendszeresített *pénztári segédtszti* állásra mind a négy pályázót jelölték és pedig Andriska Józsefet, Losonczy Gábort, Alpár Ferencet és Erdélyi Bernátot.

A kijelölő választmány a közgyűlés előtt még ülést tart.

A munkapárt jelölése.

A munkapárthoz tartozó városatyák tegnap délután értekezletet tartottak dr. Hoványi Géza elnöklete alatt, amelyen foglalkoztak a tisztujítás kérdésével s a jelölésekkel.

Abban állapotok meg, hogy a régi tisztviselők mellett foglalnak állást, csupán négy esetben tesz kivételt. És pedig az *alügyeszi* és a *pénztári segédtszti* állásoknál nyílt kérdésnek mondta ki a szavazást.

A főpénztári *ellenőri* állásra Altnöder Vincét jelölte.

Az *alkapitányi* állásoknál azokat jelölte, akik jelenleg is betöltik ezen állásokat.

A szociáldemokratapárt múlt éve.

A nagyváradai és biharmegyei szociáldemokratapárt nemrég adta ki jelentését múlt évi működéséről.

A politikai mozgalmak között megemlékeznek azokról az erőlködésekről, mellyel a tömegsztrájkot iparkodott szervezni. Azt állítja a jelentés, hogy agitációjának oly eredménye volt, hogy bátran elmondhatja, hogy a tömegsztrájk, hogy Nagyváradon impozáns erővel hatott volna.

Mintha ez a mondat egy bánatos sóhaj lenne a sztrájk elmaradásáért. A pártnak semmi oka sincs ezzel a munkájával sem dicsekedni, sem annak elmaradását fájlalni. A tömegsztrájk közveszélyes lett volna s éppen a munkásosztályt tette volna tönkre. Ugy hogy mi bátran elmondhatjuk, hogy a tömegsztrájk a munkásosztály pusztulását vonta volna maga után.

Maga a kísérlet is hatalmi örvény volt csak s nincs mit dicsekedni vele, hogy egyáltalán dolgozott a párt a sztrájk érdekében.

Öt népgyűlésről számol be még a párt, melyeken a kormány politikáját iparkodott befolyásolni. Kevés sikerrel. Ezekben merült ki a párt munkája.

Az agitációkról számol be még a párt, főként a munkanélküliek érdekében. Itt azt mondja: „a szervezetek munkanélküli segélyben ezeket fizettek ki.” Hogy ebből mennyi az igazság, megmondja a kimutatás a párt-pénztárról. Pártadó címén bevettek 1696 koronát s munkanélküli segély címén kiadtak 258 koronát.

Természetesen a párt a saját érdemének tudja be, hogy Nagyvárad városa 30000 koronát szavazott meg a munkanélküliek segélyezésére.

Itt emlékezik meg a párt a keresztény szociálisták nagyváradai szakszervezetéről is. Természetesen csak a keresztény szociális szabók szakegyletéről emlékezik meg, s elhallgatja, hogy megalakult már az építőmunkások szakszervezetének helyi csoportja is.

Igazi vörös pöffeszkedéssel azt mondja: „Gondunk lesz reá, hogy a mesterségesen életre hívott mozgalom továbbra is a díszes körhelyiség négy falán belül maradjon.”

Erre a pöffeszkedő fenyegetésre az a feleletünk: a keresztényszociálizmus él és hódítani fog, mert minden öntudatos munkásnak be kell látnia, hogy itt találja meg az önzetlen védelmet vagyoni érdekei megvédéséhez s az öt megillitő társadalmi helyzet kiküzdéséhez anélkül, hogy Istenét, hazáját meg kellene tagadnia.

A HONVÉD ZENEKAR új karnagya.

*

Régen várja már a nagyközönség, hogy a kitűnő honvéd zenekarnak méltó karmestert találjanak az illetékes faktorok. Megemlítjük, hogy amióta Frycsaj Richard elhagyta Nagyváradot, a zenekar fokozott ambícióval igyekezett megtartani a nivót és a közönség rokonszenvét. Ezt a legteljesebb mértékben el is érte, mert most is állandóan nagy a versengés a zenekar után és boldog az a kávé, aki le tudja kötni közönsége számára a zenekart.

Ez a pompás fegyelem és zavartalan működés kétségtelen érdeme Albert őrmesternek is, aki ideiglenesen vezeti a zenekart. De részük van benne azoknak a katonai előkelőségeknek is, akik a zenekar felügyeleti és gazdasági ügyeit intézik. A legteljesebb odaadással foglalkoztak a zenekarral, mindenben nagy segítségére voltak,

csak hogy a nivó ne bukják és a munkakedv, a rend meg ne bomoljék.

A karnagyi állást bizonyos okok miatt az eddigi legkomolyabb jelölt, Müller karmester nem foglalta el.

Azóta több kombináció merült fel, míg végre Scharf eszéki karnagy neve került ki győztesen.

Csak elismeréssel lehetünk a katonai fórum határozata iránt, mert Scharfnak elismert, kitűnő neve van zenei körökben. Igen szép multra tekinthet vissza s rendkívül előnyös a katonai illetékes személyiség választása reánk, nagyváradra nézve, mert olyan elsőrendű szervező erőt hoz Nagyváradra Scharf személyében, mint a minő Frycsaj Richard volt.

Az ideai sivar zenei életet pompás, izgalmas és látogatott hangversenyek fogják felváltani.

Arra még nem történt döntés, hogy az új nagyváradai karnagy, mikor foglalja el állását. A múlt héten itt volt s átvette a zenekari felszereléseket. Mihelyt újabb fordulat áll be az ügyben, a katonai hatóság maga fog sietni erről értesíteni a publikumot a lapok útján.

Döntött a főispán.

Megmaradnak a tb. alkapitányok.

*

Elénken tárgyalják most a városházán, rendőrségen és hivatali körökben a városnál lévő tiszteletbeli címek ügyét. Mint ismeretes, a minősítési törvény (1881: V. t.-c. 7. §-a) értelmében azok a tisztviselők, akik valamelyes közzolgálati buzgó tevékenység folytán kiváló érdemeket szereztek, elnyerhetik a következő rangfokozat tb. címét, ha máskülönben képesítettek rá.

Ezen az alapon még Glac Antal főispán több arra érdemes tisztviselőt tüntetett ki a magasabb rangosztály tb. címével. Ez a kitüntetés hat évre szól s most vált aktuálissá. Aktuális annyiban, hogy most van joga a főispánnak ezeket a címeket ismét meghosszabbítani.

Akik ismerik Hlatky Endre főispán nemes intencióit és puritán felfogását, azok nagyon jól tudják, hogy ő nem kedveli a fölésszámbebeli tb. tisztviselőt. Csak abban az esetben járul hozzá a tb. cím osztogatásához, ha az illető tisztviselőnek valóban szüksége is van arra, mert vagy helyettesíti a fölötte lévő és a címet ténylegesen viselő fellebbvalóját, vagy pedig állandóan ellátja a cím tényleges jellegének megfelelő részortot.

Ilyen szempontok vezetnek a főispánt és az ideai megújítás előtt problematikus volt sokak előtt, vajjon Hlatky Endre főispán megfogja-e hosszabbítani a tb. címeket vagy sem.

A főispán döntése már tegnap nyilvánvaló lett. Eszerint a főispán a holnap közgyűlésen be fogja jelenteni, hogy az összes eddigi tb. címeket újabb hat évre megadja. Ezt a törvényhatóság bizonyára általános helyesléssel fogja tudomásul venni. Mert bár nem szólhatnak bele a főispán e diszkrécionális jogába, de mindenkinek meglehet a maga véleménye a tb. titulosról.

A főispán elhatározását a praktikus szempont és a jelenlegi megszokott rend igen szé-

pen megokadatulja. Főleg ott kell meghagyni a jelenlegi címeiket, ahol ez külső diszben is megnyilvánul. Tehát a rendőrtiszteknél. A tb. alkapitányok jogosítottak az aranygallér viselésére és mindenesetre kellemetlen hatást tett volna, ha ezt elveszik tőlük. A laikus és tudatlan elemek feltétlenül degradálást látták volna az aranygallér fosztásban, ami aligha emelte volna a rendőrség tekintélyét.

Az új városi nyugdíjszabályzat utvesztőben

Nagyvárad városánál már nem ritkaság, hogy egy-egy dolog az utvesztőbe kerül s hosszú ideig hallani sem lehet róla.

Igy van most is az új nyugdíjszabályzat, amelyet hosszas vajudás után elkészítettek, átdolgoztak, a szakbizottságokban letárgyaltak és azóta mély a hallgatás. Belekerült az utvesztőbe.

Pedig az nem lehet érdeke egy tisztviselőnek sem, hogy valamelyik hivatalos fiók alján pihenje ki eddigi fáradalmait ez az aktacsomó, amelynek az lenne a hivatása, hogy a különböző operációk után végre életre keljen s humánus intézkedéseivel szolgálja a tisztviselők s főleg azok családjainak érdekeit, a régi nyugdíjszabályzat elavult s a viszonyoknak meg nem felelő intézkedéseivel szemben.

Végre is a tisztviselők egyike sincs biztosítva a jövőről s nem tudhatja, hogy mikor érheti a szerencsétlenség, amikor rájuk nézve aktuálisá válik, hogy mit mond a nyugdíjszabályzat egyik, vagy másik szakasza.

Különösen az özvegyi ellátásra és az árvák neveltetési járadékára nézve van a régi szabályrendelet és az új szabályzat-tervezet között óriási eltérés, amely már egymagában is elég okul szolgálhatna, hogy ne egy-két tisztviselő kénye-kedvétől függjön, mikor kerüljön végleges elintézésre és lépjen érvénybe az új szabályzat.

De abban sem tévedünk, ha azt állítjuk, hogy még a most következő tisztújításra is kihatással van az, hogy a városházán huzzák halasztják az új nyugdíjszabályzat előterjesztését s ezzel hátrányosabb helyzetbe juttathatják a városi tisztviselőket, akik végre is igényelhetik, hogy a nyugdíj ügyének intézésénél se maradjanak háttérben az állami és megyei tisztviselőkkel szemben.

Egy csepp erélylyel és egy kis belátással már ott tarthatnánk, hogy a miniszter jóváhagyása is rajta lenne a szabályzaton.

Ha pedig aggálya van az aktacsomó gondos őrzőjének, hogy talán a mostani szövegében nem nyerne jóváhagyást, annál inkább törekedni kellett volna mielőbb dűlőre venni a dolgot, hogy idő legyen az esetleg kívánt módosítások eszközzésére.

A kérdés foglalkoztatja a tisztikart s éppen nem látják örömmel, hogy ezen mindnyájukat közletről érdeklő fontos ügyet olyan nemtörődömséggel kezelik azok, akiknek már régen a tanács elé kellett volna vinni azt.

Caillaux nem megy.

Páris, márc. 24.

Caillaux miniszter megmarad a politikai közélet színterén. Ujra vállalja a tárcát és fölveszi a harcot ellenségeivel.

SZÍNHÁZI ÉLET.

*

Letagadhatatlan, hogy Psilander megdobogtatta egy kicsit a színházi fehér nép szívét.

Egyik rajongója órákhosszat ült az öltöző folyosóján. Leste, hogy mikor jön a modern lovag, hogy felszálljon a megszépült fiakkeres lóra. Őrizte távolról a Psilander szobájának küszöbét és kiásta volna akármelyiknek a két szemét, ha közledek a daliás emberhez.

Szerzett is egy eredeti Psilander autogrammot. Mindenki azt hitté, hogy ezzel vége a nagy rajongásnak.

Psilander elment, a direktor örvendett, a nők egy-kettőre elfelejtették, a fiakkeres ló tulajdonosa is már régen eladta lovát Stolenak drága pénzen. A nagy lármában alig vették észre, hogy hiányzik a korból egy csengő női hang.

— Ejnye, hát hol van ez a nő, tört ki a direktor. Azt sem mondja, hogy bü vagy bá, hanem eltűnik egy szó nélkül.

A délutáni lapban cikk jeleut meg, hogy egy rejtélyes nő hullát fogtak ki a Körözből. A színháznál összeremegtek az emberek.

— Rettenetes! . . . Talán öngyilkos lett az a szerencsétlen! . . .

Tegnap érkezett egy teheráru csomag a direktor címére. A feladó Waldemár Psilander Szegedről. Tartalma: dalmát citrom. Értéke: 5000 korona.

— No nézzétek milyen kedves ez a Psilander! Micsoda kedves meglepetés.

A direktor örült kíváncsisággal rohan ki a pályaudvarra. A teheráruosztályon, a citromos ládákön ül és zokog az eltűnt váradai családján.

A direktor kéri az 5000 koronás értékű csomagot. A raktárnok rámutat a hölgyre.

— Ez az kérem.

— Mi mi-mi az? . . .

— Ez az!

— Nem örültek meg maguk! Hogy kerülte ide?

Hölgy: (bőgve) — Visszaküldött Psilander.

És a direktornak ki kellett váltani a drága teherárut.

Azóta ne merje valaki a Psilander nevét kiejteni a színházban, mert az — repül!

*

Tompa Béla keseríti hugát, feleségét, sőt a kis fiát is. Néha viccekkel keseríti a családot, de legtöbbször azzal, hogy hajnalig kártyázik a kávéházban.

Felesége szeliden korholja, mikor virradatkor beállit.

— Béla, Béla, tönkre akarod tenni magadat is, minket is! . . . Ugyan mond kérlek, mit játszotál megint ilyen örülten? . . .

— Nemtudomkát! —

*

A színpadon egy feltűnően kellemetlen fiatal emberről beszélgetnek. A jelen nem levő urról mindenféle rosszat elmondtak már: hogy milyen ellentéte a férfi szépségéről alkotott régi és új fogalmaknak, hogy mennyire hadilábon áll az ésszel és szellemességgel, hogy milyen művészien tud tapintatlan, illetlen, izléstelen lenni. A nagy megszólásba végül is egy nyugodt hang vág bele:

— Nos, akármit is fecsegnek itt össze: mégis csak veszedelmes konkurrens a nőknél ez a mi barátunk!

— Ugyan miért?
— Mert elesavarja minden nőnek a fejét!
— Ne tulozz! Rossz vice!
— Elesavarja bizony: mert amint egy nőre ránéz, az nyomban elfordítja a fejét!

HIREK

Tájékoztató.

Március 27. d. u. fél 6 kor Kath. Kör böjti estélye.

Március 29. d. u. 3-kor: Váradvelencei Kath. Kör böjti estélye.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör böjti estélye.

Április 5. d. u. 5 órakor: Váradvelencei Kath. Kör böjti estélye.

* Gyümölcsoltó Boldogasszony.

Ma, szerdán ünnepeljük a magasztos titok kijelentését, mikor az angyal kijelentette Szűz Máriának, hogy fiat szül, aki Isten fia lesz. És az ige testté lön. Az örvendetes esemény emlékéit az egyház ünnepélyesen megüli. A templomokban a szokott időkben szentmisék és szentbeszédnek lesznek. Az ünnepet Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepének nevezi a nép, mert ezen a napon kezdik a gyümölcsfák ojtását.

* A Kath. Kör V. böjti estélye.

Pénteken, március 27-én tartja a Kath. Kör közművelődési tanfolyama ötödik estélyét, melynek érdekes tárgyai lesznek. *Vueskits* Jenő előadásának tárgya: „Irodalom és művészet mint ethikai kulturérzékeink.” A tudós tanár ismerős már a katolikus közönség előtt, mint az irodalom kiváló ismerője s ez alkalommal irodalmi tanulmányainak egyik érdekes tárgyát fogja előadni. Utána *Szalay* Elemér adja elő zongorán Rubinstein Román-cát és Schubert Impromptu-ját. A fiatal előadó kiváló tanítványa nővérének: Fischer Ervinnének. Az estély érdekes pontja lesz dr Kováts S. János igazgatónak előadása: „A szülőkről a szülőknél” címmel. A téma a neveléstudomány köréből van véve s a kiváló pedagógus leghivatottabb arra, hogy jó tanácsokkal lássa el a szülőket. Az előadás fél 6 órakor kezdődik.

* Dr Hoványi Géza ünneplése a munkapártban.

A földmivélésügyi miniszter a nagyváradai szennyviziderítő telep kiépítési költségeinek fedezésére 132000 korona államsegélyt engedélyezett, tekintettel arra, hogy ezen közmű a földmivélésnek is értékes szolgálatot tesz. A nagyváradai munkapárt tegnapi értekezletén a miniszter ezen adományáért meleg óvációban részesítették dr Hoványi Gyula országgyűlési képviselőt, akinek hathatós közbenjárására és a város érdekében fáradságot nem ismerő buzgalmának eredményeképpen jutott Nagyvárad városra ezen nagyszögű államsegélyhez. Az értekezleten dr Popovics György szólalt fel és a párt nevében halás köszönetét, szeretetét és ragaszkodását fejezte ki dr Hoványi Géza képviselővel szemben, ezen nagy horderejű és újabb sikeres közbenjárásáért. A párttagok zajos éljenzéssel ünnepelték kiváló vezérüket, aki köszönetet mondott a szép és jól kiérdemelt óvációért.

*** Osszetartás az orthodoxok közt.** A városi tisztviselők választási mozgalmainak érdekes tünete az orthodox zsidó városatyák állásfoglalása dr Thury László városi főügyész ellen. Ez állásfoglalás már elvesztette aktualitását, mivel Dús László visszalépett s így dr Thury László az egyedüli jelölt, de maga ez a megállapodás oly tanulságos keresztényekre nézve, hogy elmondhatjuk ennek történetét. Ullmann Sándor, az orthodox izr. hitközség elnöke vasárnap este tanácskozára hitta meg az orthodox városatyákat, akik huszonketten meg is jelentek s felhívta őket, hogy mindannyian Dús Lászlóra szavazzanak a városi főügyész választásánál dr Thury László ellen, mert dr Thury László — szerinte — agresszive viselkedett az orthodoxok ellen. Az összegyűlt orthodox városatyák egyhangulag hozzájárultak az elnök indítványához s ezt be is jelentették a munkapártnak. Az orthodoxok ezzel ritka összetartásuknak tanujelét adták, mikor a felekezetiüket ért, vélt sérelem miatt állásfoglaltak. Mikor leszünk mi ott, hogy katolikus városatyák állásfoglaljanak nem képzelt, hanem valóban agresszív támadó ellen. Az összetartásnak oly példáját mutatták az orthodoxok, hogy tanulhatnának tőlük a keresztények!

*** Az első segélynyújtásról** előadását dr Berkovits René városi tisztviselő orvos, ma, d. e. 10 órakor a városház közgyűlési termében tartja meg.

*** A hercegprimás sajtópöre.** Néhány hónappal ezelőtt A Nap című ujság egy cikksorozatát közölt, melyben több főpapot, köztük elsősorban Csernoch János hercegprimást meggyanúsította azzal, hogy a kinevezésüknek ára volt, mert nagyobb összeget fizettek érte a pártkasszáknak. A közleményért Csernoch János hercegprimás, s a többi meggyanúsított püspök, sajtópört indított az említett ujság ellen. A felelősséget mint szerző, Kuskó Dezső hirlapíró vállalta. A budapesti büntetőtörvényszék április 21-re tüzte ki ennek a pörnek a tárgyalását, melyen maga Baloghy György dr fog elnökölni.

*** A Munkásbiztosító deficitje.** Sokszor és súlyosan támadott intézmény a Kerületi Munkásbiztosító Pénztár. Senki sincs meglepődve működésével, csak egyedül ő maga. Ez derül ki abból a hatalmas jelentésből, amelyet április 5-ikén fognak a közgyűlés elé terjeszteni a városháza nagytermében. A 1913. évet 300.000 kor. járulékhátralékkal zárta le, habár a tagok száma az 1912-iki adatokkal viszonyítva 192-vel szaporodott. Összesen 23795 tagja van a pénztárnak. A balesetek 20 százaléka halálos volt. Az elmúlt esztendőben a pénztár betegek között leginkább a tüdővész pusztított, tizezer biztosított tagra 22,5% tüdőgümőkóros elhalálozás esett. Fürdőkebe, szanatóriumokba 225 beteget küldtek 5316 ápolási nappal. Az 1915-ik évre a betegsegélyző költségvetési előirányzata ez lesz: Bevétel 813000 korona. Kiadás 806450 korona. A fölösleg tehát 6550 korona. A pénztár tehát ismét egyike lesz az ország legnagyobb vidéki szociális intézményének.

*** Mezőtelegd védelme.** Nem volt az az év, hogy a Sebeskörözs alacsony víz állás mellett is, a hóolvadáskor, vagy egy nagyobb esőzés alkalmával el ne öntötte volna Mezőtelegd községét. A folytonos pusztítást megakadályozandó a község lakossága egyenesen a földmivelésügyi miniszterhez fo-

lyamodott segítségért. Az oly sokat szenvedett lakosság arra kérte a minisztert, hogy a Sebeskörözs szabályozási tervét készíttesse el a saját költségére és azok alapján a szabályozást foganatosítsák szintén a miniszter költségére. A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy a szabályozási terveket már készítik is a kulturmérnöki hivatalban. Ha a tervek elkészülnek, akkor fog dönteni a költségek fedezése kérdésében is. A miniszter jóindulatu leiratából arra lehet következtetni, hogy a miniszter teljesíteni fogja a kérés másik részét is.

*** Eltűnt rajzoló.** Majori Sándorné született Blau Róza Vármház-utca 53. szám alatti lakos bejelentette a rendőrségen, hogy férje Majori Sándor, aki középtermetű, hosszú arcú, őszes hajú és szemöldökű, kék szemű, világosbarna bajuszu, műszaki rajzoló, egyik fülén sorvadás helye látszik, beszél magyarul, angolul és olaszul, folyó hó 13-án hazulról elment és azóta vissza nem tért.

*** A pozsonyi egyetem alapkövetétele.** Az alapítandó pozsonyi egyetem Pozsony város kérelmére a Magyar királyi Erzsébet-Tudományegyetem nevet nyerte. — Ideérkezett hír szerint az új egyetem alapkövetételei ünnepe június 8-án lesz, a koronázás évfordulóján. Az ünnepen az egész ország tudományos világa részt fog venni. Jelen lesz maga az uralkodó, megjelennek a miniszterek, a főrendiház és képviselőház tagjai, a szomszédos vármegyék képviselői, a tudományos világ előkelőségei. Az ünnepséget a kultuszminisztérium rendezi. A király pozsonyi időzése alkalmából meg fogja tekinteni az ujonnan épült Erzsébet-émléktemplomot, amelynek ő ajándékozta a királyasszony reliefjét.

*** A Pázmány Egyesület és a Persián ügy.** A Katolikus Írók és Hirlapírók Országos Pázmány Egyesülete ma este Mihályi Ákos dr egyetemi tanár elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen Mihályi Ákos dr az elnöki előterjesztések során megemlékezett a Göröcsöni Dénes halála alkalmával megnyilatkozott gyászról a hercegprimásnak a Szent István Társulat közgyűlésén mondott nagy jelentőségű és a katolikus írókat is irányító beszédéről, végül Pázmány Péter pozsonyi siremlékének leleplezéséről, amely siremléket az egyesület kezdeményezése Fraknoi Vilmos püspök állította fel. Ezután K. Török Mihály indítványt terjesztett elő, hogy tekintettel a sajtótörvény életbelépésére, az egyesület rendezzen tagjai számára megfelelő szakzerű i smertető kurzust. Végül Turi Béla, az Alkotmány szerkesztője emelkedett szólásra és minden politikától eltekintve foglalkozott a Persián ügygel, amelyben az egyesület egyik választmányi tagját, mint ujságírókat sérelem érte. Ezzel szemben az egyesületnek állást kell foglalnia és indítványára Mihályi Ákos dr és mások hozzászólása után a választmány a következő határozatot hozta: A Pázmány-Egyesület választmánya átiratot intéz a parlament tudósítók szindikátusához, amelyben kijelenti, hogy tudomása szerint Persián Ádámotól, a Pázmány-egyesület választmányi tagjától megvonatott a képviselőházi hirlaptudósítói igazolványa. Az egyesület a maga részéről is felkéri a szindikátust, hogy ebben az ügyben a szükséges lépéseket a maga hatáskörében tegye meg.

*** Bus Jakab Debrecenben.** Bus Jakab, Jézus-társasági atya vasárnap Debrecenbe érkezett, hogy ott a debreceni katolikus intelligencia számára bőjti konferencia beszédeket tartson. Bus Jakab érkezésének híre nagy érdeklődést váltott ki a debreceni katolikus társadalom körében. Első előadása, tekintettel a nagy érdeklődésre és hogy a főgimnázium díszterme egy hangversenyre volt lekötve, a róm. kath. templomban tartatott meg vasárnap este hat órakor. A tágas templomot ez alkalmából nagyon intelligens uri közönség töltötte meg zsufolásig. A város társadalmának számos előkelősége megjelent ott. Péter Bus a világ felfogásáról beszélt, szorosabban a theista és atheista világfelfogásról.

*** Dr Wallner Ödön lemondása.** Az ügyvédi kamara vasárnapi választása, mely a radikálisok győzelmével végződött, nagyon deprimálta az ügyvédi kamara elnökét, dr Wallner Ödönt, annál is inkább, mert a radikálisok egy része ellene is állított ellenjelöltet. Már egyik helyi lap meg is írta, hogy a kamara elnöke lemond. Ez a hír téves. Dr Wallner Ödönt elkedvetlenítette az a tudat, hogy már nem találkozik az egész ügyvédség osztatlan bizalmával, de sikerült aztán meggyőzni őt arról, hogy csak egy töredék csinált frontot ellene, míg a nagy többség ma is őt tartja egyedül hivatottnak arra, hogy élén álljon ennek a nagy tekintélyű testületnek, sőt magának az ügyvédszövetségnek is az a meggyőződése róla, s így a kamara elnöke letett lemondási szándékáról.

*** Uj postaügynökség Bihar-megyében.** Biharvajda községben április 1-én kezd meg működését az új postaügynökség, amely leveleket bárhova továbbít, de pénz és csomag elküldésével csak a belföldre és Ausztriába lesz megbízva. Az új postaügynökség a biharfélegyházi posta- és távbeszélő hivatalhoz fog tartozni.

*** Vita a nemzetiségi kérdésről.** A nagyváradi Társadalomtudományi Társaság a nemzetiségi kérdésről vita rendezését határozta el, hogy ennek keretében e nagy fontosságú tárgy hatalmu probléma magasabb nézőpontokból s a különböző felfogások képviselői részéről, tárgyilagos kifejtésre találjon. A Társaság a vitát eredetileg f. hó 28—29-re akarta kitűzni, több közbejött akadályra s első sorban a vita kiszélesült kereteire való tekintettel azonban azt április 4. és 5-ére, a jövő hét szombat vasárnapjára halasztották. A vita bevezető előadásokkal veszi kezdetét, melyeket Apáthy István egyetemi tanár, Jászi Oszkár egyetemi magántanár és Goldis László fognak tartani, mindegyikőjük a nemzetiségi kérdés egy-egy irányának országos híru valóban tudományos készütségű vezéralakja. A vitát a Társadalomtudományi Társaság lehetőleg széles körben óhajtja lefolytatni, hozzászólásokra már többeket fölkért s az eddigi jelentkezésekből megállapítható, hogy a vita valóban széles körű és nagy érdeklődés felkeltésére alkalmas lesz. Az eddigiek szerint kilátásba helyezték felszólalásukat dr Kiss Géza jogakadémiai dékán, dr Cziffra Kálmán országgyűlési képviselő, Kocsán János törvényszéki bíró, dr Krüger Aladár püspökségi főügyész, dr Ágoston Péter, dr Lázár Aurél, dr Thury László városi főügyész, Tulbure György lelkész, dr György Ernő,

dr Zigre Miklós, dr Rozvány Jenőné, dr Szandtner Pál jogakadémiai tanár. A Társaság mindenkit, aki e kérdéssel foglalkozott és a vitában részt venni akar, ezúton is fölker, hogy részvételi szándékát lehetőleg még a vita határnapja előtt jelentse be dr György Ernő főtitkáránál.

* **Ellopták a zsirt.** Danesházy László pénzbeszedő feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, mert az éj folyamán a kerítésen bemászott valaki az udvarra és egy lakattal lezárt fűkamara zárát feltörte s onnan egy félig telt bodon zsirt elloptott.

* **Esernyőcsere.** Vasárnap este a Kath. Kör klubhelyiségében valaki otffejlesztette az esernyőjét s tévedésből másét vitte el helyette. Az otffejlesztett ernyő a Kör szolgájánál van, sziveskedjék tulajdonosa átvenni s a helyette tévedésből elvitt esernyőt visszavinni.

* **Halál a patakban.** Tenkéről jelentti tudósítónk, hogy a járásban Görbed határában tegnap borzalmas módon lelte halálát egy két éves kis gyermek. *Benye* Jánosnak hívták a fiúcskát, akit testvérei viték ki a mezőre. Addig míg ők játszottak a kis gyermek a patakhoz tipegett és parton játszott. Játék közben megcsuszott és a vízbe esett. A megáradt sebes vízü hegyi patak egy pillanat alatt elsodorta a fiúcskát, kinek hulláját tegnap egész nap keresték, de nem találták meg.

* **Az orosz hercegnő a Vigadóban.** Gyönyörű új műsort mutat be ma a Vigadó mozgó színház. Nagy sikerre számíthat a sláger: „Az orosz hercegnő” című 2 felvonásos vígjáték híres művészek és művésznők alakításával. E mellett tetszeni fog „A vesztett boldogság” című életkép. A humor gazdagon szolgálják „A mama kedvence” és „Tóni tündései” című bohózatok, két remek természeti felvétel egészíti ki a gazdag programot. Szerdán ünnepi előadás délután 3 órától.

* **Hamisítják a mézet.** Tegnap a rendőrség több mázsa csurgatott mézet kobozott el, mert feljelentés érkezett, hogy a faluról behozott mézet hamisítják. Kolontáry János és dr Rosinger Artur végig járták a piacot és megvizsgálták az összes mézeket. Kis Jánosné szentjánosi paraszt-asszonynál sok üveg hamisított mézet találtak, amit azonnal lefoglaltak, Kis Jánosné a kihallgatás alkalmával elmondta, hogy a mézet *Kozma József szirup* és mézsó keverékkel elegyítette, amit nem igen vesznek észre a fogyasztók. A rendőrség kihágási osztálya megindította az eljárást és tovább is üldözni fogja a mézhamisítókat.

Megérkeztek a szép tavaszi
kosztüm és ruha-
kelme ujdonságok

Kertész

Kossuth-utcai
női divatruházába.

Mélyen leszállított ár-
ban lesznek árusítva.

Telefon 10-30.

Telefon 10-30.

* **A képviselő merénylője.** Aradról jelentik: Hámory László képviselő merénylőjének, Mladin Miklós kürtösi koresmárosnak ma kézbesítették az ügyész vádiratát, amelyben gyilkosság büntetvének kísérletével vádolják. Az indokolás szerint a vizsgálat adatai arra vallanak, hogy Mladin előre megfontolt szándékkal lött a képviselőre. A védő a minősítés miatt kifogásokkal él.

* **Uj üzlet a Rákóczi-uton.** A Rákóczi-utchoz hasonló korzó csak Budapest előkelő utcáin van. A korzó közönség szórakozását emelni fogja a Zárda-épületben egy Trieszti kávé, tea és rum közvetlen behozatali üzlet, mely a jövő hó első felében nyílik meg. Ilyen vállalatok csak a tenger mentén vannak. Az előnyösen ismert Aszódi Mihály cég, amely semmi fáradságot nem ismer, hogy Nagyvárad fejlődéséhez a kereskedelmi összeköttetést külfölddel fentarthassa, a kávépiacot Nagyváradon fejlessze, valamint előkelő vidéki uri közönsége és a nagyvárad előkelő kávéfogyasztók kényelmére létesítette ez új üzletét, amelyet számonosan fognak fölkeresni. Ez újabb vállalat tulajdonosa Aszódy Mihály és Palotay Mihály.

* **A Korona kávéházban minden este Koczka József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat működik. A kitűnő műsorból kiemelkednek *Kövári Böske* chanzonette számai, s *Balla Teresi* és *Kovács Mancsi* szóló számai. Állandó siker kíséri azonkívül *Köszegi Perkó* bariton énekes felléptét, aki a magyar népdalok országoshírű interpretálója. A számokat a bácskai híres tamburazenekar kíséri.**

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal

Telefon 1076.

Telefon 1076

* **Letarolt gyönyörű hóvirágok** feküdtek a napokban az „Ujvárosi drogueria” asztalán. Sajnálattal nézte az ember, hogy préselték agyon a gyönyörű fehér virágokat, hogy kivonatából hathatós arkrémet készíthessenek azon hölgyek részére, kiknek arcára a tavaszi szellő kihozta a szeplőt és májfoltot. Ezen szépségi hibák már 1 tégely „Hóvirág erém” elhasználása után csodásan eltűnnek. Ara 80 fillér.

* **Ingatlan eladás.** Nagytelek-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédshobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

* **Eladó ház.** Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Ertekezhetni ugyanott.

* **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyílt **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

* **Női finom párthi fél cipők** K 5, női finom chevró v. bokszt fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. bokszt cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolesőbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

* **Kiadó lakások.** Szöllős-utca 1 szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — *Ósi-tér* 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Kossuth-utca* 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — *Hattyu-utca* 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t.-nél, Kossuth-utca 6. szám.

* **A legújabb párisi kalap-ujdonságok** egyedül **KOHN HELEN** kalap-üzletében kaphatók. Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlensebb és a legújabb divatu kalapokban igen olesó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos műszer-kötszer és testgyenesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle témciszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

* **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Ertekezhetni a Polgári takaréknál.

Fogak és fogsorok úgy kauszukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosevelt Schoe”
amerikai cipők
12 50 és 16 50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

x **Erdekében áll**, hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* úri- és papi szabókat. Meglehető olcsó árak. modern szabás, elsőrendű munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota. ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyidőleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teaurumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610

A legszebb kézimunkák Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda délután: Tatárjárás; este: Nemtudomka.

Csütörtök délután: Mértföldkövek. (Ifjúsági előadás); este: Pygmalion. (Vígjáték bemutató.)

Péntek: Pygmalion.

Szombaton: Pygmalion.

Vasárnap délután: Cigányprimás; este: Ártatlan Zsuzsi. (Sz. Zsigmond Anna fellépte. Bérletszünetben.)

A Tatárjárás délután. Ma, szerdán, az ünnepre tekintettel, a színház délutáni előadást is rendez, amely alkalommal a Tatárjárás kerül színre. A közönség eme kedvence operettje, kétségtelenül most is nagy publikumot fog vonzani.

E. Kovács Mariska fellépte. Csütörtökön délután ifjúsági előadás lesz a színházban, ahol a legutóbb oly jelentős sikert aratott Mértföldkövek lesz e délutánon műsoron. A kitűnő, irodalmi értékű életkép egyik fő női szerepét E. Kovács Mariska játssza, akinek művészi alakítása már magában véve a fényes siker egyik oszlopos biztosítója.

Sz. Zsigmond Anna vendég-fellépte. Vasárnap este kisbérletszünetben az Ártatlan Zsuzsi kerül színre, a címszerepben Sz. Zsigmond Anna urasszonnyal, aki ez estén újból fellép. Sz. Zsigmond Anna most is a közönség óhajának tesz eleget ezzel a vendégszereplésével, amelyre a bérlok jogait szombaton délig tartja fenn a színházi pénztár.

Pygmalion. Rég nem tapasztalt sikerre tart méltán igényt a pompás Shaw-darab, amelynek esütörtökön este lesz a bemutatója a Szigligeti-színházban. A Pygmalion premiereje lesz ez, amelyre a legnagyobb ambícióval készült a társulat drámai ensembléja, amelynek tagjai közül Polgár Mariska, Angyal Ilka, T. Pogány Janka, Sik Rezső, Tóth Elek, Tompa Béla, Gróf László játszanak a forró sikerű estén.

IRODALOM

A Kisfaludy-Társaság Nemzeti Könyvtára. A legközelebbi időben irodalmunkban páratlanul álló nagyszabású vállalat fog a Franklin-Társulat kiadásában megindulni: a Kisfaludy-Társaság Nemzeti Könyvtára. A legnagyobb és legfontosabb irodalmi kiadvány lesz ez, a mellyel a Kisfaludy-Társaság fennállása óta irodalmunkat megajándékozta. 180—200 kötetben tartalmazni fogja az egész értékes magyar irodalmat, mindazt, a mi irodalmunk multjából akár esztetikai, akár irodalomtörténeti szempontból ma is becses. Kezdve a honfoglalás mondáin legújabb iróinkig benne lesz a magyar költészet, elbeszélő próza, történetírás és szónoklat minden ma is érdekel biró alkotása; nagy költőink művei teljesen, a kisebbekéi közül mindaz, a mi rájuk és korukra nézve jellemző. Minden művet a leglekiismeretesebb gondnal, tudományos értékű kritikái kiadásban közöl a vállalat: pontos, az eredeti kéziratokról vagy a leghitelesebb kiadásokból ellenőrzött szöveggel, felvilágosító jegyzetekkel, az írók életét és munkásságát tömören összefoglaló bevezetésekkel. A vállalat tehát irodalmunk teljességét adja a mai irodalomtörténeti tudomány színvonalán álló feldolgozásban; kulturális jelentősége beláthatatlan, mert a magyar multban felhalmozott irodalmi kincseink teljesebb megismerésére és kulturális értéküknek az eddiginél gyümölcsözőbb kiaknázására vezeti a művelt közönséget. A vállalatot Beöthy Zsolt, Négyesy László és Császár Elemér szerkesztik s az egyes köteteket kiváló irodalomtörténet-kutatók adják ki; régiebb és ifjabb irodalom-tudósaink egész gárdája egyesült a vállalat körül, a mely évenkénti 6—9 kötetes sorozatokban jelenik meg s csak sorozatonként lesz kapható. Egy-egy 6 kötetes sorozat 30 K, 9 kötetes sorozat ára 45 K. A kiadó Franklin-Társulat szép és izléses kiállításról gondoskodott, hogy a vállalat külsejében is méltó legyen rendkívüli jelentőségű tartalmához.

Ambrus Zoltán szini birálatai.

A magyar szini kritika mestere, Ambrus Zoltán összeszedte Radó Antal kitűnő vállalata, a Magyar Könyvtár számára szini kritikáinak egy válogatott gyűjteményét, azokat, a melyek akár a tárgyalt írók és darabok értéke, akár a bennük foglalt mondanivalók nyomatóka révén maradandó becsüek és ma is értéket jelentenek. Tulnyomóan francia írók darabjairól szólnak a kis tanulmányok; ismeretes, hogy Ambrus épen a francia drámának legkitűnőbb ismerője és fejtegetése. Bernstein, Dumas, Feuillet, Flers és Caillavet, Hervieu, Maupassant, Rice, Sardou egy-egy drámája kerül e cikkeken tárgyalásra, a modern németek közül pedig Schnitz-

ler és Wedekind. Ambrus ítéletének művészi előkelősége, stíljének finomsága, polémiájának dialektikája és ironiája, egy elsőrendű kritikus legjobb tulajdonságai vannak együtt a füzetben, melyet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adott ki; ára 60 fillér.

Helga. Lagerlöf Zelma ma egyik első ironője a világnak, úgy a regénynek, mint a kisebb novellának fényes mestere, a svéd társadalmi életnek színes, pompás rajzolója, a ki mély emberismeretével egyetemes jelentőségre tudja juttatni népének lelki tulajdonságait. Munkáinak a magyar közönség körében is rendkívül nagy népszerűsége van. Most a Magyar Könyvtár, Radó Antal általános kedvelt vállalata adta ki egy új művét, a Helga című kis regényt, egyikét az író nő kisebb arányú művei közt a legkitűnőbbeknek, Benedek Marcell fordításában. Ez is a svéd vidéki élet körében játszódik s érdekes alakokkal teljes, meleg, megható, jóságtól sugárzó történetet mond el. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

A Népszava nagyváradi tudósítása.

A Népszava múlt évi augusztus 12-én megjelent számában tudósítást közölt egy Nagyváradon lefolyt királysértési per tárgyalásáról. A királyi ügyészség e tudósításban újabb királysértést látott és vádat emelt a Népszava ellen. Halbert János munkás vállalta a sajtójogi felelősséget. Ugyanez a cikk megjelent a Volksstime-ben, a szociáldemokrata párt német lapjában is s így a cikk szerzője ellen két rendbeli királysértés vétsége miatt indult meg az eljárás.

A tárgyaláson tegnap dr. Füzesseyrő elnök ismertette a budapesti büntető törvényszék előtt a vádiratot, amely inkrimálja a cikk következő címét is: A királyi szó be nem tartása — 500 korona. Az inkriminált cikkben ugyanis arról volt szó, hogy egy aradi népgyűlésen az egyik szónok ezt mondta: „a királyi szó be nem tartása volt az első árusítás.”

A vádlott azzal védekezett, hogy egyszerűen tudósítást közölt a per tárgyalásáról. Dr. Hérits-Tóth királyi ügyész viszont azzal érvelt, hogy a cikk beállítására és bevezetésére nem felel meg a tárgyalás hű szellemében való megengedett közlésének és a szerző cikkével újabb királysértést követett el.

A törvényszék is az ügyész álláspontjára helyezkedett és a vádlottat egy hónapi fogházra és 800 korona pénzbüntetésre ítélte. Ugy az ügyész, mint a vádlott felebbezett.

Az öngyilkos eltűnt pénze.

Árvay Mihály belfenyéri birtokos 1911 július 20-án egy nagy ingatlanát eladta Kohn Adolf kereskedőnek. Elszámolási viszonyban voltak és Kohn Adolf 12500 koronát fizetett ki a birtokosnak.

Árvay a pénzt állítólag a Wertheim-szekrényébe tette. A fizetés után azonban este

Árvay Mihály öngyilkosságot követett el és meghalt. Mikor az örökösök a pénzt keresték, meglepetve vették észre, hogy a Wertheim-kasszából eltűnt a 12500 korona. Ott volt a Kohn Adolf ellennyugtája, a pénzt azonban sehol sem találták. Minden elképzelhető helyet felkutattak, a pénz azonban nem volt sehol.

Az örökösöknek az volt a gyünujuk, hogy Kohn nem is fizetett és csak az öngyilkosság után lopta be az ellennyugtát. Megtették ellene a feljelentést, a kir. törvényszék azonban nem találván semmi pozitív bizonyítékot, felmentette Kohn Adolfot.

Felebbezés folytán a nagyvárad kir. ítélőtáblához került az ügy. Tegnap tárgyalta a bünpört a kir. tábla és a törvényszék ítéletét a lefolytatott bizonyítási eljárás után helybenhagyta.

„NYILTER”

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA
NAGYVÁRAD,
Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővítettük, ennek folytán elismert elsőrendű készítményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállíthatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

Magánvizsgálatokra

polgári, női kereskedelmi és felső fiu kereskedelmi isko ákhoz

felelősség mellett, igen jutányos árban mindenkit 3—4 hónap alatt sikerrel elkészít az általános elismert

Donát-féle

kereskedelmi magántanfolyam.

Levélbeli felszólításra készséggel nyújt felvilágosítást

Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Irtá: Cseres Andor. 20.

Tabán Tódor Bomlód vármegye és Bomlód város számára főispánt kért, hogy ne az alispán meg a polgármester vezessék tovább a vármegye és város ügyeit.

A politikai pártvezér kérdése legelsőbben is az volt:

— Kit tegyünk oda főispánnak?

Tabán Tódor jól ismerte a vármegye és a város helyzetét, de megbírálni nem tudta, pedig a helyzet ismerete kellő bírálat nélkül gyakran félrevezetheti az embert, még hogyha gondolkodni tud is.

Tabán Tódor nem volt erre a kérdésre elkészülve, azért gondolkodási időt kért, noha már utközben, sőt még oda haza is tudta, hogy kit kellene Bomlódia főispánjává tenni.

Elt valahol egyik nagyobb vidéki városban egy egyénileg kiváló, társadalmilag előkelő, de nem az arisztokráciához és nem is a dzsentrihez tartozó egyén, aki kellő társadalmi műveltséggel bírt, de soha életében nem foglalkozott a közigazgatással.

A politikai életet úgy ismerte, hogy felállított maga elé a parlament férfiak közül egy eszményi alakot és amikor ez a hatalmas, nagy tudású, mély gondolkozó parlamenti alak a 67-es alapon állott, emberünk is 67-es volt, mikor az eszmény ellenzékbe ment, emberünk is vele ment, mikor az eszmény 48-as és függetlenségi pártba olvadt, emberünk is vele olvadt.

Tabán Tódornak ez az alak tetszett meg, elég, hogy szavait idézve: Közülünk való! — vagyis reménye volt, hogy ez az ember gyurható és ő elég izomerővel bír a gyúráshoz.

És mégis, mikor egyenes kérdésre nyílt választ követelt a pártvezér, megdöbbsent a vidéki politikus.

Agyában hánytá-vetette, hogy Bomlód vármegye egy embert követ, ez az egy ember képes a vármegyét újjáira tekerni és úgy forgatni, mert a köztisztviselők benne reménykednek, s dzsentri utána megy, a nagy birtokok tulajdonosai előtt valóságos — bálvány.

Ezzel az emberrel kell megbirkóznia a főispánnak.

A leendő főispán rokonsága Bomlódiaiban tekintélyes állást foglal el, úgy hitte Tabán Tódor, hogy ez a rokonság teljes erejéből fogja támogatni az új főispánt, aki sorából emelkedett ki, nem bír ugyan törvénybeli jártassággal, mert a törvénykönyveket soha sem forgatta, hanem majd segélyére jó egy, a minisztérium által leküldendő titkár, azután meg ott lesz Bomlód város rengeteg számot kitevő ügyvédi kara, ezek támogatása mellett be fogja tölteni helyét.

Tabán Tódor felkereste dr Brinza Salamont, aki nem tartozott a pártjához, azután meg Grün Adolf cipőgyárost és így hármában meghányták-vetették a dolgot.

Dr Brinza Salamon felvetette azt a kérdést, hogy a dzsentri támadásával szemben meg fogja-e helyét állani Upor Pál? mert az volt a neve a leendő főispánnak.

— Mit? — kiáltott fel Grün Adolf, — megállani? — én úgy ismerem, mint valódi gentlemant.

— Látta-e? — beszélt-e vele valaha? — kérdé dr Brinza.

— Nem láttam más helyen, csak az uteán, fehér a feje, fehér a bajusza, tehát komoly férfi, — nem beszéltem vele, tehát okos ember.

— Maga kalapgyáros! — vetette oda dr Brinza.

— Én? kalapgyáros? — sértés akar ez lenni? — kérdé Gründolf.

A kéredezett rá nézett, elnevette magát és gunyosan válaszolta:

— Sérteni nem akarok, visszavonom szavam, maga, Gründolf nem kalapgyáros.

(Folyt. köv.)

TÁVIRÁTOK

Vilmos császár Velencében.

Velence, márc. 24.

Vilmos császár megérkezésére feléledt a gyászbaborult Velence. Üdvölvések fogadták a császárt. Az egész város kivonult a tengerpartra. A Hohenzollern Yacht 10 órakor dezsöné volt. A császár 3000 márkát adott a katasztrófa áldozatainak hozzátartozói részére.

Grófnő a sinek között.

Krakkau, márc. 24.

Libienca durgazdag lengyel grófnő este kilépett parkja kerítésén és nem vette észre, hogy jön a gyorsvonat. A kerekék letépték mindkét lábát. Ott halt meg a sineken.

Letartóztatott leányszöktető.

München, márc. 24.

Mannheimből jelentik, hogy az ottani rendőrség letartóztatta Abres Jenő ügyvédet, aki erőszakkal elszöktetett egy uri leányt.

A fiumei podeszta.

Fiume, márc. 24.

Ma zajlott le a fiumei polgármesterválasztás. Nagy többséggel Zanella Richárd városatyát választották meg. Hire jár, hogy Zanellát nem fogják megerősíteni állásában.

Kormányválság

Franciaországban.

Budapest, márc. 24.

Párisból jelentik: Politikai körökben biztosra veszik, hogy a Doumergue-kabinet lemond és már ma kitor a kormányválság. Állítólag a mostani parlamenti többség arra a meggyőződésre jutott, hogy a jelenlegi kormány az általános választásokból csak megtépázva kerülhet ki, míg ha új kabinet veszi kezébe a választások vezetését, akkor a többség megtartható. Doumergue utódjául Peytralt emlegetik, s ha ő lesz a miniszterelnök, akkor Viviani venné át a belügyi tárcát és Delcassé lenne külügyminiszter.

Az ezredes konfliktusa.

Szabadka, márc. 24.

A várost izgalomban tartja az új nagyszabású affér, amely az önkéntesek és Kamenszky Rezső ezredes között történt. Az ezredes tul szigorú volt, az önkéntesek bejelentették, hogy emiatt ott hagyják az iskolát és kérték a csapathoz való kirendelésüket. Egyben jelentették az esetet a budapesti hadtestparancsnokságnak. Most várják a döntést.

Össeütközés a Dunán.**Mohács, március 24.**

A Dunagőzhajózási Társaság egyik dereglyéje, mely burgonyát szállított, a kikötő közelében nekiment Toldi József vizimalmának. Az összeütközés olyan erővel történt, hogy a malom horgonylánc elakadt és sebes iramban indult neki a vizen, közben kiütött helyéből még két másik malmot, majd egy másik vontatógőzessel is összeütközött. A dereglyén három munkás volt, akik eltűntek. Azt hiszik, hogy belefutáltak a Dunába.

Szatmár Árpád meghalt.**Szeged, márc. 24.**

Szatmár Árpád a szegedi szin-társulat tagja, ötvennégy éves korában agyszélhűdésben meghalt. Szatmár, a ki a Vigszinház híres Szatyjának volt a fia, nem rég ünnepelte huszonöt éves színészi működését.

Szerencsétlenség a folyón.**Köpenik, márc. 24.**

Egy csónak összeütközött a gőzkomppal és hat munkás a vízbe fullt. A szerencsétlenség nappal történt. A komp vezetőjét letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Buza áprilisra	— — —	12.59
Buza májusra	— — —	12.44
Buza októberre	— — —	11.29
Rozs áprilisra	— — —	9.75
Rozs októberre	— — —	8.74
Zab áprilisra	— — —	7.54
Zab októberre	— — —	7.74
Tengeri májusra	— — —	6.71

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	842.75
Oszták hitelrészvény	—	637.—
4%-os koronajáradék	—	82.40
Oszt. magy. államv.	—	711.—
Jelzálogbank	—	441.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	510.—
Hazai bank	—	281.—
Magyar bank	—	531.25
Keresk. bank	—	3650.—
Rimamurányi	—	650.50
Salgótarjáni kőszén	—	720.50
M. Ált. Köszénbánya	—	1048.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Dr. T. M. Dehogy nem! Azonban a múlt héten annyi aktualitásunk volt, hogy minden egyéb kizsaru t a lapból. Az újabb küldeményt is köszönjük s kérjük a továbbiakat is. Egyik jobb, mint a másik.

Az Uj Nagyváradi szégyenli most már, hogy magára ismert a Bangha által a rossz, a szabadkőművesek által kitarított sajtóról adott személy-leírásban. Ezért aztán haragszik. Kissé későn. Seftszagot is érez? Ej-ej. Mióta lettek bizonyos orrok a seft iránt olyan érzékenyek? Azt hiszik a páholy zuglajánál, hogy mást is csak a »seft« vonz? Ez a föltevés — használjuk az Uj Nagyváradi kifejezését — erősen butácska.

N. M. Oh, igen. Olvastuk a N-d előfizetési felhívását, melyben a felekezeti izgatások miatt kesereg. Ezt azonban lapunk *bizonytal* az Uj Nagyváradra értette, mely a keresztények tömörülése ellen szokott — hivatalból — izgatni. Azt se vegye szégyenkéntől rossz néven, hogy P. Bangha itteni szerepléséről, 22 000 nagyváradi katolikus feledhetlenül szép, felségesen felemelő ünnepnapjairól nem vett a N-d tudomást.

Lehet ebben annak is része, hogy a N-d felelős szerkesztője szabadkőműves. A szabadkőművesekről pedig sokat több igazságot — és sokkal nagyobb hatással — mondott P. Bangha, hogysen azt egy szabadkőműves lenyelhetné. Az is lehetséges, a N-dnak a hirszolgálat nem tendenciózus, hanem egy kissé gyenge. Tessék válogatni s azt a föltevést elfogadni, a melyik jobban tetszik.

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRUGER ALADAR.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármiké. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 5. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképezési cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.

Széchenyi-tér 2. szám.

Rimanóczy palotával szemben.

Hirdetmény.

Értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy Székely Ferencz a városi jéggyár üzletvezetője a város szolgálatából kilépett és helyette Nagyváradi város közönsége Vermes Mórt alkalmazta.

Telefon szám: 651. Telefon szám: 651.

Van szerencsénk a t. jégfogyasztó közönséget értesíteni, hogy rendes nyári üzletünket megkezdtük és házhöz szállítunk tiszta vízvezetési vízből készült kristálytisza müjeget.

Havi bérletrendszerre előfizetéseket elfogadunk napi egész táblára és napi fél táblára.

Nagyban való vételnél kedvezményesen áron szállítjuk a jeget a megrendelés helyére.

Egyszerű telefon felhívásra *azonnal* szállítjuk higiénikus kocsijainkon a megrendelt müjeget.

Tömeges megrendelést kér

Nagyvárad város jéggyára.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klópli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.Husvétii **20** fillértől a legfinomabbig.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,

Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérék utáni rendeléseket és javításokat olcsón, gyorsan és pontosan készít.

Lovagló, dísz és strapa csizmák

minden kivételben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghívásra azonnal megjelenek.

Eladó**1 kazal lucerna**

a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Dusafalva községben
mintegy 300 kis hold**legelő****bérbeadó.** Értekezhetni: aPolgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

FÁBIÁN J.

törvényszékiileg bejegyzett cég
épület- és butor-asztalos
Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.
Elvállal minden ezen szakmába vágó
munkákat szakszerű és pontos kivitelben,
ugy helyben, mint vidéken. **Költségve-**
tés díjtalannul. Szives pártfogást kér
Fábián J., asztalos.

Kérjünk és fogyasszunk
mindenütt

Nagyvárad

mért szín, íz és maláta-tar-
talom tekintetében a legelső
gyárak termékeivel vetekszik
és amellelt olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegől
kezdve a városi raktár házhoz
szállít. Állandó vevők ingyen
jeget kapnak.

Nagyvárad

Gyári telefon 439. Telefon 471.
Városi raktár (Nagypiac-tér.)

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsém
a n. é. közönség nagybecsű
tudomására hozni, hogy a
Lukács György-u. 24. sz. alatti
egy ujonnan berendezett

**mészáros
és hentes**

üzletet nyitottam.

hol a legkitünőbb hentes
árak szalonna, zsir, háj és
mindenféle hidegfelvágottak
füstölthúsok stb. kapható
olcsó és pontos kiszolgálás
mellett. — A n. é. közönség
szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Szilágyi J.

mészáros és hentes.

Helyi és vidéki telefon 13—87.

Spitzer és Lengyel

rövidru nagykereskedők

Zöldfa-utca 14. szám,
(a gyógyszerházzal szemben)

Uj detail

osztályunkban

megkülönböztetett olcsó
árban kaphatók óriási
választékban

rövid, szövött
és kötött áruk

kicsinyben is.

Női harisnyák a legolcsóbbtól a
legfinomabb flor, mousini és
selyem harisnyákig, himzett és
simában, cérna, svéd és selyem
keztük, gyermek svetterek, ha-
risnyák és sapkák minden árban.
A legujabb divatu női kézi-
táskák, ridikülök, bőr és acél-
árak, evőeszközök, illatszerek,
kefeárak és fodrászati cikkek.
Fehérneműek, munkás ingek és
öltönyök, esőernyők, zsebkendők,
nyakkendők, sapkák, kezelők, gal-
lérok, csipkék szallagok. Férfi és
női szabó kellékek és gombok.

Saját készítményű

Temetkezési cikkek
legolcsóbb gyári árakban kaphatók.

Van szerencsém Nagyvárad és
vidéke nagyérdemű közönségének
szives tudomására hozni, hogy
Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt
a mai kor igényeinek megfelelő
műköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák,
kések, ollók, hajvágógépek, hus-
sörögépek, ló- és juhnyírógépek
javítását és köszörülését. Raktáron
tartok mindennemű bel- és kül-
földi illatszerek, fej- és arcápoló
piperezereket, mindennemű acél-
árakat, ugymint borotvát, ollót,
hajnyírógépet, tyukszemvágó, pa-
pir-, zseb- és tollkést, valamint az
összes fodrászati cikkek. A nagy-
érdemű közönség szives pártfogását
kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston mű-
köszörüs

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiniszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a
legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó
árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint
aszur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipókhöz a
legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meg-
győz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14
év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyát

Lippner Márknál szerzi be.

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **abonement naponta**
felvételnek

Uj dolog.

Oltott zsákmész

poralakban.

Szuperfoszfát Mútrágya legolcsóbb
Fedellemez, Cement árban.

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiac-tér 1. Telefon 9-69.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvár route, including station names like Budapest k.p.u., Szolnok, Püspökladány, and arrival/departure times.

Nagyvárad—Vasköh.

Vésztő—Kötegyán—Pusztahollód.

Sub-schedule for Nagyvárad-Vasköh route, listing stations like Váradi-Velence, Rontó, and Vasköh.

Sub-schedule for Vésztő-Kötegyán-Pusztahollód route, listing stations like Vésztő, Kötegyán, and Pusztahollód.

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

Sub-schedule for Szombatság-Venterrogoz-Bihardobrosd route, listing stations like Szombatság-Venterrogoz and Bihardobrosd.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad—Ujdombóvár—Fiume.

Nagyvárad—Gyoma.

Large multi-column railway schedule table covering routes from Nagyvárad to Gyoma, including stations like Békéscsaba, Szeged, and Gyoma.

Székegyháza—Margitta—Szilágysomlyó.

Nagyvárad—Ermihályfalva.

Debreczen—Nagyvárad.

Bottom section of the railway schedule, covering routes like Székegyháza-Margitta-Szilágysomlyó and Debreczen-Nagyvárad.

Legal notice and publication information: 'Az idő közép-európai idő szerint. A vastag számok gyorsvonat... A Tiszántúli napilap szerkesztősége és kiadója.'

**Schwartz Ferenc vagyonának
felszámoló bizottsága.**

Hirdetmény.

Schwartz Ferenc fancesikai, nagytóti-i, olajtanya és dobaji mintegy 4700 katasztr. hold földje a folyó évben parcellánként eladásra kerül.

A parcellázási eladások és adásvételi szerződések megkötése a szükséges mérnöki munkálatok befejezése után fognak megkezdetni, mely időpont később fog közzétetni.

A birtokok vasuti állomásai Nagytóti és Dobaj. A birtokok saját vasuttal, gazdasági épületekkel, ártézi kutakkal, két kastélylyal stb. fel vannak szerelve és bármikor megtekinthetők.

Vevőknek a vételár 75 %-a kölcsönképen meg-hagyatik. 25 %-ot készpénzben megfizetni vagy egyéb ingatlannal biztosítani tartoznak. A vevők csupán a vételi illetéket $4\frac{3}{10}$ %-ot fizetik, a többi bélyeg és összes átirási költséget egészben az eladó viseli.

Vételi előjegyzéseket vagy ajánlatokat 1914. július hó 1-ső napjától kezdve, nagyobb területekre vagy az egyes birtokokra nézve azonban már most is kötelezettség nélkül be lehet jelenteni.

Mindazok, kik Schwartz Ferenc ellen követeléssel bírnak, felhivatnak, hogy **igazolt követéseiket** legkésőbb folyó évi április hó végéig bejelenteni sziveskedjenek. A felszámoló bizottság által megvizsgált és helyesnek bizonyult 1,000 koronán aluli követelések folyó évi október hó 1-ső napjáig készpénzben fognak alulirott felszámoló bizottság által visszafizettetni. Míg a na-

gyobbak a felszámolás befejeztekor annak eredményéhez képest kerülnek rendezés alá.

Minden felszámolással kapcsolatos bejelentések a Biharmegyei Takarékpénztárnál, Nagyváradon, Kossuth Lajos-u. 3. sz. alulirott ügyvezető igazgatónál, vagy helyettesénél teendők meg. A birtok vételére, vagy parcellázására vonatkozó bejelentések alulirott ügyvezető igazgatón kívül következő megbizottaknál teendők meg:

Riesz Miklós gazdasági ellenőrnél, Fancsikán u. p. Nagytóti (Telefon Biharugra 3.)

Dr. Mihelffy Lajos ügyvédnél, Nagyváradon, Nagypiacz t r 4. szám.

Dr. Szunyogh Pál ügyvédnél, Nagyváradon, Uri-utca 21. szám.

Dr. Kabos Béla ügyvédnél, Nagyváradon, Rákóczi-ut 2. szám.

Dr. Fleischer Béla ügyvédnél, Nagyváradon, Pávei-utca 12. szám.

Feles művelés alá földek, továbbá szántóföldek, legelő haszonbérbe azonnal kiadók. Jóság-állomány, gazdasági eszközök és gépek egyrésze szabad kézből eladók. Jelentkezhetni a helyszínén Riesz Miklós gazdasági ellenőrnél.

Kelt Nagyváradon, 1914. március 23-ikán.
Schwartz Ferenc vagyonának felszámoló bizottsága:

Dr. Wallner Ödön

v -megyei főügyész,
felszámoló bizottsági elnök.

Havas Mór

kir. tanácsos,
felsz. bizotts. ügyvezető igazgató.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona

Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzügyviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámítol **váltókat.**

Előlegeket nyújt **értékpapirokra.**

Építkezési és jelzálogkölcsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsönöket nyújt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat, beváltja a ki-sorsolt címleteket és szelvényeket díjmentesen.

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt a Nagyváradi Katolikus Kör új palotájában a

nyilvános étterem

megnyillott,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu **faj borok**. Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, úgy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

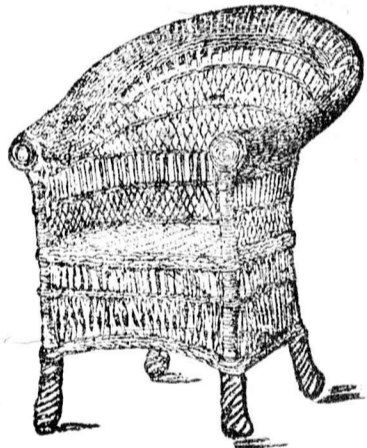
Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Simon Lajos

kosárfonó

Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás

kosarak

raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemű ezen szakmába vágó munkát fennelt butorokat bármiféle kivitelben méltányos árakban számítok.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** át tanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó,
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Méz kiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyváradi és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Mezey János és Társai

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Ételajok, mindennemű páczolt halak, csemege sajtok, vaj és turó különlegességek, főzelék, conservék, aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és új borok, desert borok, pezsgők, bel- és külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölőn egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kaszai sódar.

Ajánljuk még

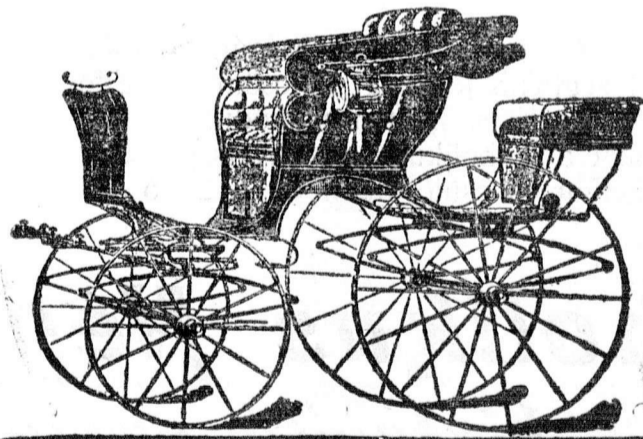
MAUTHNER-féle gazdasági vetemény és virágmagvakat. Arankam intesség és legmagasabb csirázóképességért teljesen szavatolunk.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Társai

Telefon 249.

Telefon 249.

Standary György

kocsigyáros, volt es. és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 366.

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készítek a legmodernebb kivitelben.

BUTORVEVŐKNEK FONTOS!!

TELEFON 11-81.

TONK EMIL butorraktára

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 13., szembe az új Apolló-épülettel.

Nagy raktár elsőrendű háló-, ebédlő és kisháló- bakkról, Teljes hálószobák 340 kor.-tól feljebb.

Vas és rézbutorok még rövid ideig nagy engedelménnyel elárúsítatnak.

TELEFON 11-81.

Elsőrendű kárpitos műhely saját vezetésem alatt.

A *Katholikus Népszövetség* *nagyváradai szervezete.*

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi *Otthon.*

A Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének tagjai részére alakuló társas kör. **Tagsági díj egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.

Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.

Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékoságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.

Heti 20 filléres befizetések mellett működik.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltnak.

A *Katholikus Népszövetség* *biztosító osztálya.*

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá

leánykiházásitási és fiúellátási biztosításokat is.

Elfogad biztosításokat:

tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.

Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen.

Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül úti-podgyászbiztosítást.

Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgál.

Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.